

Sygn. akt II UK 481/03

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 kwietnia 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Beata Gudowska

SSN Andrzej Wasilewski

Protokolant Halina Kurek

w sprawie z wniosku S. S.

przeciwko Zakładowi Emerytalno - Rentowemu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i
Administracji w W.

o emeryturę policyjną,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 27 kwietnia 2005 r.,

kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w W.

z dnia 30 września 2003 r., sygn. akt III AUa .../01,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu w W. do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 30 września 2003 r. III AUa .../01, Sąd Apelacyjny w W. oddalił apelację wnioskodawcy St. S. od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W. w sprawie przeciwko Zakładowi Emerytalno – Rentowemu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. o emeryturę policyjną, dzieląc ustalenia Sądu pierwszej instancji, w myśl których służba wnioskodawcy w Zawodowej Straży Pożarnej OZOS w O. w okresie od 1 października 1982 r. do 30 września 1984 r. nie stanowiła okresu służby uprawniającej do emerytury policyjnej, a tym samym wnioskodawca nie udowodnił 15 lat służby i okresów z nią równorzędnych, jako przesłanki zawartej w art. 12 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 8, poz. 67 ze zm.) a tym samym nie nabył prawa do dochodzonej emerytury policyjnej.

Uzupełniając stan faktyczny trzeba zauważyć, że wnioskodawca - pracownik jednostki ochrony przeciwpożarowej - ubiegał się o emeryturę policyjną na podstawie art. 129 ust. 6 – 9 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. Nr 88, poz. 400 ze zm.). Prawa do tego świadczenia odmówił wnioskodawcy Zakład Emerytalno – Rentowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji z powodu braku wymaganego przepisem art. 12 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy piętnastoletniego okresu służby, nie uwzględniając jako okresu równorzędnego ze służbą w rozumieniu art. 13 ust. 1 tej ustawy okresu odbywania zasadniczej służby w obronie cywilnej w charakterze junaka, pełniącego obowiązki strażaka - przodownika roty w zakładowej zawodowej straży pożarnej. Oddalając apelację wnioskodawcy, Sąd Apelacyjny w W. uznał, że odbywanie zasadniczej służby w obronie cywilnej nie kwalifikuje się do żadnego z okresów wymienionych w tym przepisie (art. 13 ust. 1). Nie była to bowiem czynna służba wojskowa, o której mowa w punkcie 2 tego przepisu. Nie był to również okres zatrudnienia lub służby w zawodowych jednostkach pożarnictwa w rozumieniu art. 13 ust. 1 pkt 4, gdyż

powołany do służby nie był mianowanym funkcjonariuszem pożarnictwa, nie był także zatrudniony w charakterze członka Technicznego Korpusu Pożarnictwa, a jedynie pracował jako junak w ramach odbywania służby w obronie cywilnej.

Powyższy wyrok zaskarżył kasacją pełnomocnik wnioskodawcy i zarzucając naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, polegającym na przyjęciu przez Sądy pierwszej i drugiej instancji, że służba powoda w Zawodowej Straży Pożarnej OZOS w O. od 1 października 1982 r. do 30 września 1984 r. nie stanowiła okresu służby uprawniającej do emerytury policyjnej, wniósł o jego uchylenie w całości lub o jego zmianę i orzeczenie co do istoty sprawy z zasądzeniem kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Postanowieniem z dnia 7 października 2004 r., II UK 481/03, Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym kasację odroczył wydanie orzeczenia i przedstawił powiększonemu składowi Sądu Najwyższego - w trybie art. 393¹⁴ k.p.c. - do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne: „czy okres odbywania zastępczej służby wojskowej w oddziałach obrony cywilnej przed dniem 31 stycznia 1992 r. w charakterze junaka, pełniącego obowiązki strażaka - przodownika roty, należy traktować jako okres równorzędny ze służbą wymienioną w art. 13 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz. U. z 2004 r. Nr 8 , poz. 67 ze zm.).”

Po rozpoznaniu przedstawionego zagadnienia prawnego Sąd Najwyższy podjął uchwałę w dniu 8 lutego 2005 r., II UZP 10/04, w myśl której „okres odbywania zasadniczej służby w obronie cywilnej do dnia 31 stycznia 1992 r. przez junaka pełniącego obowiązki strażaka w zawodowej jednostce ochrony przeciwpożarowej jest okresem równorzędnym ze służbą w rozumieniu art. 13 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (...)”.

W ocenie składu powiększonego Sądu Najwyższego art. 13 ust.1 pkt 4 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy, określając wymóg wykonywania zatrudnienia lub pełnienia służby w jednostkach ochrony przeciwpożarowej, nie wskazuje podstawy prawnej, na jakiej miało być wykonywane zatrudnienie lub pełniona służba. Dla uznania, że wskazany okres odpowiada dyspozycji przepisu, wystarczy ustalenie, że istniała wówczas podstawa prawna funkcjonowania jednostek ochrony przeciwpożarowej i podstawa prawna zatrudniania pracowników w tych jednostkach lub powoływania do służby, przy czym przepisy stanowiące taką podstawę nie muszą być zamieszczone w tym samym akcie prawnym. W przypadku osoby powołanej do odbywania zasadniczej służby w obronie cywilnej podstawą prawną pełnienia służby są przepisy ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej. Zasady odbywania służby w obronie cywilnej obowiązujące przed 1 lutego 1992 r. były określone w uchwale Nr 139 Rady Ministrów z dnia 8 sierpnia 1988 r. (M.P. Nr 23, poz. 210 ze zm.), która regulowała między innymi reguły działania oddziałów obrony cywilnej tworzonych przez Komendanta Głównego Straży Pożarnych, przeznaczonych do wykonywania zadań określonych dla straży pożarnych, które działały przy komendach wojewódzkich straży pożarnych (§ 24). Zgodnie z § 26 ust. 3 tej uchwały junacy odbywający zasadniczą służbę są kierowani do wykonywania zadań i pełnienia funkcji w terenowych i zakładowych zawodowych strażach pożarnych. Na podstawie § 28 ust. 1 junakom takim przysługiwało uposażenie oraz dodatek za wykonywanie czynności o charakterze operacyjno-technicznym w terenowych i zakładowych zawodowych strażach pożarnych. Podobna regulacja zawarta była w poprzedzających omawianą uchwałę przepisach wykonawczych – uchwale nr 261 Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 1982 r. (jednolity tekst: M.P. z 1988 r. Nr 8, poz. 70) i uchwale nr 85 Rady Ministrów z dnia 18 września 1980 r. (M.P. Nr 23, poz. 107). Tworzone przez Komendanta Głównego Straży Pożarnej oddziały obrony cywilnej podlegały komendom straży pożarnej, podobnie jak terenowe i zakładowe jednostki ochrony przeciwpożarowej. Junacy wykonywali zadania i pełnili funkcje w takich jednostkach na podstawie stosunku służbowego, o jakim mowa w art. 21 ustawy o ochronie przeciwpożarowej, chociaż podstawa prawna tego stosunku była inna niż podstawa prawna służby funkcjonariusza

pożarnictwa. Powierzenie junakowi pełnienia funkcji strażaka, odpowiadającej stanowisku najniższego stopnia funkcjonariusza pożarnictwa, było decyzją wynikającą ze stosunku służby. Była to więc służba w zawodowej jednostce ochrony przeciwpożarowej w rozumieniu art. 13 ust. 1 pkt 4 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy. Przepis ten nie dotyczył wszystkich osób pełniących zasadniczą służbę w obronie cywilnej, natomiast dawał podstawę do uwzględnienia okresu takiej służby junakom pełniącym służbę w zawodowych jednostkach ochrony przeciwpożarowej.

W tym stanie rzeczy odmienne stanowisko Sądu Apelacyjnego nie jest trafne zaś służba wnioskodawcy w Zawodowej Straży Pożarnej OZOS w O. w okresie od 1 października 1982 r. do 30 września 1984 r. stanowiła okres służby uprawniający do emerytury policyjnej.

W związku z powyższym Sąd Najwyższy uznając kasację wnioskodawcy za zasadną, orzekł jak w sentencji, po myśli art.393¹³ § 1 k.p.c.